

Afscheid Wim Teeuwissen bij KPMG

Terugblik op 40 jaar pensioengeschiedenis

Na veertig jaar neemt Wim Teeuwissen, partner en jarenlang voorzitter van de branchegroep Pensions Audit, op 30 september 2024 afscheid van KPMG. Met vier decennia aan ervaring in de verzekerings- en pensioensector kent Wim de branche als geen ander. Samen met zijn opvolger en sinds 2021 Head of Pensions bij KPMG, Wilfred Kevelam, blikt hij terug op een indrukwekkende carrière vol ontwikkelingen en uitdagingen.

Ruim veertig jaar geleden begon je bij KPMG. Hoe zag het begin van jouw carrière in de pensioensector eruit?

"Toen ik in 1984 als accountant begon, werkte ik vooral voor kleine opdrachtgevers, zoals de schoenenwinkel op de hoek. De controles van pensioenfondsen waren in die tijd erg gegevensgericht: met name op basis van de papieren dossiers narekenen of de pensioenrechten en uitkeringen goed waren berekend. Voor een aantal van die klanten heb ik uiteindelijk 25 jaar gewerkt. Door de roulatieplicht om onafhankelijkheid te waarborgen, is dat nu niet meer denkbaar.

In 1992, na het afronden van mijn RA studie, ging ik me specialiseren. Ik werkte veel aan de controle van verzekeringsmaatschappijen tijdens de grote fusiegolf in de jaren '90.

De kennis van verzekeringscontroles was ook zeer nuttig voor de controles van pensioenfondsen. Zo kreeg mijn carrière vorm.

In een periode waarin de regelgeving voor pensioenfondsen toenam en steeds ingewikkelder werd, heb ik het KPMG-pensioensegment opgezet. We zorgden dat de controles werden uitgevoerd door collega's met meer dan gemiddelde kennis van pensioenfondsen, vanuit een centrale plek. Zo konden betrokken accountants zich beter specialiseren en samenwerken, wat de kwaliteit van de controles ten goede kwam. Dit was een mooie businesscase die me hielp om partner te worden."

Welke ontwikkelingen heb je de afgelopen decennia gezien in de sector?

"Er is veel gebeurd. De visie op pensioenen en de manier van werken zijn sterk veranderd. Waar pensioenregelingen eerder een solidair karakter hadden waarbij de werkgever zorgdroeg voor de oudedagvoorziening, zijn ze nu veel individueler. Veel pensioenregelingen zijn, mede door verslaggevingsstandaarden voor werkgevers, de lage rentestand en de stijgende levensverwachting, aangepast van Defined Benefit naar Defined Contribution. Dit sluit aan bij de algehele tendens van individualisering in de maatschappij en is ook terug te zien in de nieuwe Wet toekomst pensioenen (Wtp)."

Er zijn periodes geweest dat de pensioensector in zwaar weer zat. Hoe kijk je daarop terug?

"Na de financiële crisis in 2008/2009 waren de rentes langere periode erg laag. De dekkingsgraad van pensioenfondsen daalde daardoor en kortingen op pensioenrechten dreigden. Bij enkele pensioenfondsen zijn deze ook doorgevoerd. Het was een moeilijke periode voor werkgevers en pensioenfondsen. Want hoe ga je dan om met je afspraken en zorgplicht? Ik heb me wel eens verbaasd over de discussie wie er moest opdraaien voor de tekorten: de deelnemers of de werkgevers. Vooral omdat vóór de kredietcrisis eenzelfde discussie klonk over wie recht had op het overvloedige pensioenvermogen. Gelukkig hebben de meeste fondsen hun buffers toen behouden, waardoor ze de klappen nog een beetje konden opvangen.

Veel pensioenrechten zijn nu nog niet op het gewenste niveau en je ziet dat het besef van de impact bij mensen nog niet is doorgedrongen: men weet steeds minder wat de hoogte van hun daadwerkelijke pensioen is, wat vaak lager uitvalt dan verwacht. Veel zzp'ers in Nederland zijn bijvoorbeeld te weinig bezig met hun pensioen. Dat is zorgelijk. Ik vind dat de pensioensector de afgelopen decennia veel stappen heeft gezet op het gebied van communicatie en voorlichting, maar er zijn op individueel deelnemersniveau nog wel stappen te maken. Gelukkig komt hier steeds meer aandacht voor."

Hoe kijk je aan tegen de aanstaande veranderingen met de introductie van het nieuwe pensioenstelsel?

"De grondgedachte van het nieuwe pensioenstelsel, namelijk een betere aansluiting op de veranderingen in de arbeidsmarkt, is goed. De uitwerking is echter complex geworden door het vele 'polderen'. Ik denk dat het lang zal duren voordat de deelnemers gewend zijn aan de zogenoemde 'eigen pensioenpotjes', de waardeontwikkelingen hierin en de wijze waarop deze worden omgezet in daadwerkelijke pensioenuitkeringen. Het is een logische ontwikkeling, gekoppeld aan de individualisering. Maar voor een goede uitvoering is veel voorlichting en communicatie nodig. Mensen moeten weten wat hen te wachten staat en wat er van hen wordt verwacht."

Wat zijn momenten of projecten waar je in het bijzonder trots op bent?

"Ik heb het geluk gehad dat er binnen KPMG altijd veel collega's waren die enthousiast bezig waren met pensioenmaterie, vanwege de vaktechnische uitdagingen rondom alle hiervoor besproken ontwikkelingen, maar ook vanwege de maatschappelijke betekenis. Dit zie je nu ook met de ontwikkelingen rondom duurzaamheidsverslaggeving en de impact die pensioenfondsen kunnen hebben met hun ESG-beleid. Die samenwerking met alle collega's heeft me altijd erg geïnspireerd."

Afgelopen jaren ben ik nauw betrokken geweest bij de aanpassingen in de verslaggevingsstandaard voor pensioenfondsen, de RJ610. Ik vond het belangrijk om de jaarverslaggeving duidelijk en begrijpelijk te houden, maar dat lukte niet altijd – bijvoorbeeld door terminologie die niet overeenkwam met wetgeving. Ook was het een continu veranderend proces, mede door de dynamiek rondom de Wtp. Maar het eindproduct is iets waar ik trots op ben.

Daarnaast zal me altijd blijven hoe de heer Donner, toenmalig Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, tijdens een werkbezoek over pensioencommunicatie, vriendelijk bedankte voor 'De Pensioenwereld', een boek dat we jaarlijks met KPMG-collega's vanuit verschillende disciplines samenstelden. Hij liet me alle jaargangen zien die hij had verzameld in zijn boekenkast, netjes gelezen en wel. Dat was natuurlijk superleuk."

Je gaat straks zelf met pensioen. Heb je al grootse plannen?

"Eigenlijk niet. Ik ben gerust op hoe ik het bij KPMG en bij de RJ610 achterlaat en ga eerst rustig mijn oude hobby's oppakken, zoals piano leren spelen. Ik had ook het idee om wiskunde te gaan studeren, maar of dat werkelijk gaat gebeuren, moet ik nog zien. Eerst even rustig genieten."

Over Wim Teeuwissen

Wim neemt na veertig jaar afscheid van KPMG. Hij bediende veel verschillende klanten in de financiële sector, met name verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen. Van 1998 tot 2008 was hij lid van de Sectorcommissie Verzekeringsmaatschappijen en Pensioenfondsen van de NBA. Van 2009 tot 2021 bekleedde hij de rol van Head of Pensions binnen KPMG Nederland voor de accountantspraktijk. Wim was lid van de commissie RJ610 Pensioenfondsen van de Raad voor de Jaarverslaggeving van 2009 tot 2024, en sinds 2011 was hij voorzitter van deze commissie.